

Naročnina listu: --
 Celo leto . . . K 10—
 Pol leta . . . 5—
 Četrť leta . . . 250
 Mesečno . . . 1—
Zunaj Avstrije: ----
 Celo leto . . . 15—
Posamezne številke
 -- 10 vinarjev. --

STRAŽA

Inserati ali oznanila
 se računajo po 12 vin.
 od 6redne petivrstice: pri
 večkratnih oznanilih velik
 --- popust.
„Straža“ izhaja v pon-
edeljek in petek popoldne.
 Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravništvo: Maribor
 Heroška ulica. 5. — Telefon št. 113.

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo.

Z uredništvom se more govoriti
 vsak dan od 11.—12. ure popoldne.

Na bojiščih nič posebnega.

Najnovejše avstrijsko uradno poročilo.

Dunaj, 16. julija.

Uradno se razglašajo:

rusko bojišče.

V Bukovini je sovražnik včeraj znova napadel naše postojanke na višini Capul in pri kobilarni Luczina, a je bil v ročnem metehu vržen nazaj. Število vjetnikov, ki so prišli pri Jablonici v naše roke, se je povečalo za 3 častnike in 316 mož.

V prostoru pri Novo-Počajevu se je ponočni ruski napad proti našim prednjim postojankam izjalovil. Južnozahodno od Lucka so v teku večji boji. Zahodno od Torčina so naše čete odbile ruski napad, ki je bil po artilerijskem ognju dobro pripravljen.

italijansko bojišče.

Na naše postojanke v prostoru Barcola prelazala stalen težki artilerijski ogenj. Sovražni letalci so kraj Vielgereuth brezvpešno obmetavali z bombami. V prostoru pri Tofani so se opečevani italijanski napadi ponesrečili.

Balkansko bojišče.

Ob spodnji Bojuzi artilerijski boj in manjše praske.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, podmaršal.

Najnovejše nemško uradno poročilo.

Berolin, 16. julija.

Francosko bojišče.

Na obeh straneh reke Somme močno artilerijsko delovanje. Popoldne smo na ozemlju Oviliers—Bazentin—Le Petit štiri močne angleške napade brez ostanka odbili, istotako dopoldanski napad vzhodno od Bazentina.

Južno od Somme je prišlo zvečer do živahnega boja južno od Biachesa. Del vasi je zopet v naši oblasti. Vjeli smo čez 100 sovražnikov. V našem ognju so bili francoski napadi pri Barleuxu kakor tudi na ozemlju Estréesal in južno odbiti. Sovražnikove izgube so bile velike.

Vzhodno od reke Moze so popoldne napadali Francozi z močnimi silami višino „Mrzla zemlja in Fleury. Vsepehov niso imeli nobenih. Pri zopetnem večernem napadu so vdrli južno-zahodno od utrdbे Thiaumont v majhne dele naše najprednejše črte, za katere se še vrše boji. Na ostali fronti so bila podvzjetja sovražnik-patruj severno od Oulche's—Grignonelle ter napadi večjih oddelkov odbiti.

Rusko bojišče.

Armadska skupina generala-feldmaršala plem. Hindenburga: Nobenih posebnih dogodkov.
 Armadska skupina generala-feldmaršala princea Leopolda bavarskega: Ruski protinapadi na od nas zopet zavzete črte na ozemlju Skrobova so ostali brezvpešni. Vjeli smo 6 častnikov in 114 mož.

Armadska skupina generala pl. Linsingena: Južnozahodno od Lucka napravljajo naše čete profisunke na napadajoče ruske sile.

Armada generala grofa Bothmerja: Položaj nespremenjen.

Balkansko bojišče.

Nobenih posebnih dogodkov.

Zopet vstaja na Irskem.

„Times“ javljajo: V grofiji Galeay (na Irskem) so morali policijo pomnožiti z vojaštvom, da so lahko odgnali živino. V Corku je kakih 1000 Ircev vprizo-

rilo rabuko in sicer je prepevalo vstaške pesmi ter zvižgalo in sikalo proti policiji in vojaštvu. Nazadnje so izredniki razdrli prostore za nabiranje vojakov.

Češko-nemški socialdemokrati.

Ljubljana, 15. julija.

V srce naš zaboli, kadar nameravamo govoriti o domačih slovenskih razmerah. Bilo bi potrebno, a kamor se človek obrne, se mu je bati, da začene v sršenovo gnezdo. Naše domače slovenske razmere že dolgo niso bile tako žalostne kakor sedaj. Namesto liubezni sovraštvo, namesto edinosti nasprotje, namesto kipečega narodnega navdušenja mlačnost, namesto idealne požrtvovalnosti sebičnost in dobičkaželjnost.

Češki socialdemokratski pisatelj dr. Alf. Meissner je izdal pred kratkim brošuro „Kreiseinteilung und nationale Autonomie“, v kateri se nahaja marsikaj, kar bo zanimalo posebno vas obmejne Slovence. Nemška socialdemokracija se je letos v več zborovanjih bavila z notranjo preureditvijo Avstrije po vojski, za kar je dala sicer ne stvarni, temveč zunanji in zadnji povod objava Rennerjevih spisov o prenovitvi Avstrije. Obširnih poročil socialdemokratske organizacije zaradi cenzurnih razmer pač niso mogle izdati, toda sklepi so objavljeni in ti so itak jedro zborovanj in posvetovanj.

Socialdemokratska organizacija za Češko je dne 6. februarja 1916 glede notranjepolitičnih sprememb ponovila svoj sklep iz leta 1913, kjer se glasi:

„Na Češkem ne bo narodnostnega miru, ne političnega reda, ne gospodarskega in socialnega blagostanja, dokler se v deželi ne preuredi ustava in uprava. Pred vsem pa je treba uvesti demokratično okrožno upravo na podlagi narodne omejitve.“

Češkonemški socialdemokratje terjajo torej samo za češko deželo, da se ustava in uprava spremeni na podlagi narodne ločitve.

Moravski nemški socialdemokrati so zborovali dne 17. marca 1916 v Brnu ter sklenili:

„Deželna uprava se more spremeniti samo v zvezi s spremembo uprave v celi državi, samo z državno okrožno ureditvijo, ki se naslanja na zgodovinsko okrožno razdelitev, ki v okrožju združuje deželno in avtonomno upravo in je zgrajena na podlagi demokratičnih okrožnih zastopstev.“

Ko se bo vpeljala okrožna uprava, se morajo okrožja narodno omejiti, in kjer to ni mogoče, organizirati tako, da imajo pripadniki vsake narodnosti svojo posebno upravo kot samostalna juridična osebnost in davčno pravico. Uprava izpolnjuje narodno-prosvetne, človekoljubne in socialne naloge svojega naroda popolnoma samostojno. Zadeve, ki morejo biti rešene le od obeh narodov in za oba naroda, se naj izvedejo po skupni upravi.“

Slezijska nemška socialdemokratska organizacija pa je dne 6. februarja 1916 sklenila:

„Nemška socialdemokracija je od nekdanj zahtevala v svojem programu glede narodne samostojnosti, da se postavno uredi splošno zastopstvo naroda na podlagi splošne volilne pravice za deželni zbor in občino. Slezijska socialdemokratska stranka vstraja na svojih sklepih.“

Kakor se razvidi iz teh sklepov, niso niti najbolj interesirane socialdemokratske nemške organizacije v sudetskih deželah edine v naziranju glede naj-

važnejše točke, ki pride v bodočnosti v poštev, glede ureditve narodnostnega vprašanja v Avstriji. Natančneje razpravljati o citiranih sklepih bi bilo vsled cenzure pač brezvpešno, vendar je že dovolj poučno, ako smo jih objavili brez opomb in pripomb.

Jugoslovani in Italijani.

V angleškem in italijanskem časopisju se je razvila živahna razprava o jugoslovansko-italijanskem vprašanju ob Adriji. V listu „Corriere della Sera“ je grof della Torre napadel ravnaželja „Times“, Steeda, ker je v več člankih zagovarjal jugoslovanske zahteve, čeprav se proglašajo za prijatelja Italije. Steed je odgovoril, da to dela, ne ker je Italiji prijatelj samo na oko, ampak v resnici naklonjen. Svoje stališče vtemeljuje z nevarnostjo, ki pride, če Italijani s silo zasedejo južnoslovansko ozemlje in pa vsled tega, ker bi se pri Jugoslovanih razvila silna mržnja proti razširjevanju italijanske trgovine in kulture. To bi bilo čisto po godu Nemcem, ki pravi-jo, da se jadranskega vprašanja ne da rešiti po načelu narodnosti.

Steedu odgovarja sedaj zelo ogorčeno „Tribuna“. Steed je Italijanom priporočal popustljivost nasproti Jugoslovanom zaradi nemške nevarnosti — „Tribuna“ vprašuje, ali Anglija pozablja, da bo nemške nevarnosti konec, če Italija dobi Trst.

Pašič je imel te dni dva dolga razgovora z Bazzelljem in Sonninom. Razpravljalo se je o jugoslovanskem vprašanju ob Adriji. Praška „Union“ izvaja pod geslom: „Kočljiva vprašanja“: Če se presoja z ruskega vidika, je res težko vtemeljevati potrebo o nadaljevanju vojske. Ali se napada Italijanom v korist? Če je tako, to dokazuje, da v Rusiji ne vedo, kaj in zakaj da tako delajo. Gospod Pašič, ki se je mudil nedavno v Rusiji, je baje povedal Sasonovu, da zahtevajo koristi Jugoslovancev v monarhiji, da ostane jadranska obal nezmanjšana avstrijska. Saj je baje sam nekoč rekel: „Mi (Srbi) lahko z Avstrijo skupno nastopimo proti Italiji.“

V francoskem listu „Journal“ nastopa urednik Caburi proti stališču urednika inozemskega oddelka lista „Times“, Steeda, v jugoslovanskem vprašanju, in ga svari, da naj ne propoveduje zmernosti samo Italiji, temveč tudi Slovanom. Caburi se ne da presrašiti po angleških groznjah, da bi se Slovani, če bi jim Italijani hoteli zgraditi pot, vrgli v naročje Nemcem. Caburi meni, da bi znali to napraviti tudi Italijani, če bi se ne dosegel sporazum, Italija mora vstrajati na nadvladi v Adriji, kajti samo v tem slučaju bi se mogla neovirano razširjati na vzhodu — kdor je v posesti vzhodne jadranske obali, je gospodar vrat na vzhod. Ta vrata morajo biti italijanska. Italija je pričela vojno radi teh vrat in če bi ne bilo te težave med Italijo in Avstro-Ogrsko, bi se bilo lahko sporazumeti. Kako so mogli Jugoslovani zahtevati, da naj bi se Italija odrekla ravno tistemu, — kar naj bi bil dobiček njene vojne? Dokler so samo nekateri hrvatski vročekrvneži stavili svoje zahteve, da bi sejal spore v dunajskih interesih, se ni bilo treba razburjati zaradi teh zahtev. Sedaj pa, ko so prijatelji Italije v inozemstvu pritrdili takim zahtevam, se ne čuti samo krepko razočaranje, ki sili Italijane, da protestirajo najodločneje. Italijanski vladni in italijanskemu narodu se ne sme zgoditi krivica, da bi ju smatrali za sposobna, da bi se odrekla taki zahtevi. Če bi Jugoslovani prelistali italijansko zeleno knjigo, bi videli, kaj vse je Italija zaradi miru zahtevala od Avstro-Ogrske. Potem bi pa tudi umeli, da ima Italija po vseh velikih vojnih žrtvah sedaj pravico, da zahteva več kot pa tedaj. Jugoslovani bi si naj torej ne delali nikakoršnih iluzij o tem. Istre, Trsta, Reke in Zadra bi Italija ne mogla izročiti — Urednik lista „Times“ za inozemstvo bi storil prav, če bi prepričal s tem Jugoslovane.“

Za našo kmetsko mladino!

Neizčrpna moč, ki jo dvigamo v sedanjih tako viharnih časih, izlaja iz kmetskega stanu. Možje in

nji zori sem napadel drugo sovražnikovo obrambno črto. Angleške čete so v širini štirih milj vdrle v sovražne postojanke in so si osvojile več močno utrjenih točk. Boj se nadaljuje.

Z vinom jih navdušujejo.

Francosko armadno vodstvo je odredilo, da dobi vsak vojak pred Verdunom in ob Sommi na dan 1/2 litra vina, da se tako navduši (!) za vse nadaljne boje.

Podmorski predor med Anglijo in Francijo

Vprašanje glede zgradbe predora ali tunela, ki bi vezal pod morjem Anglijo in Francijo, postaja v Angliji in Franciji zelo pereče. V angleški zbornici se je izvolila komisija iz 125 članov, ki ima nalogo, da čimprej prouči vprašanje, da se v najkrajšem času začne graditi podmorski tunel med Anglijo in Francijo, kajti Anglija in Francija bi bili dosegli v sedanji vojski več uspehov, če bi vezal obe državi podmorski tunel. Železnica, ki bi vozila v tunelu, bi mogla prevažati vsak dan 30.000 mož in ravno toliko ton vojnega gradiva, kar bi bilo sedanjo vojsko na francoskem bojišču že davno odločilo v prid Anglije in Francije.

Pod vodo v Ameriko.

P-čoln Deutschland — trgovska ladja

„Times“ poročajo dne 13. julija iz Vašingtona: „Preiskava podmorskega čolna „Deutschland“, ki se je vršila po treh mornariških častnikih, se je končala z odločitvijo, da je „Deutschland“ trgovska ladja, in se na visokem morju ne more spremeniti v vojno ladjo. Vlada (Združenih držav) priznava, da se P-čolna na visokem morju ne da vstaviti in preiskati. Vlada izjavlja, da ne bi ugovarjala, ako bi zavezniški (četverospozum) na morskovi višini Chesapeake-Bai tri milje izven nevtralnega pasu, zbrahi svoje vojne ladje.“

Tudi po zraku v Ameriko.

List „Rotterdamse Courant“ piše, da Nemci neko drugo možnost, kako spravljati blago v in iz Amerike, niso izvedli: vožnjo po zraku. Zeppelin bi lahko naložili še večje množine blaga kot P-čolni. — Zanimivo bi bilo, ako bi se tudi v tem oziru skušalo stopiti v trgovsko zvezo z Ameriko.

P-čoln „Bremen“ na potu v Brazilijo.

Iz Berolina se poroča, da je druga nemška trgovska podvodna ladja z imenom „Bremen“ na potu v Brazilijo in da bo že v nekaterih dneh dospela v Rio de Janeiro, kjer bo naložila kava in kavo. — Tej vesti seveda ni nič verjeti, kajti Nemci ne bodo svojim sovražnikom naznanjali, kje in kod se vozijo njih ladje.

Pred Solunom.

P-čolni med Pirejem in Solunom.

Italijanski list „Stampa“ objavlja iz Soluna pismo, ki opisuje strašne težave med potjo iz Pireja v

dno so še prihajali drugi. Stikali so glave, polglasno šepetali in se vpraševali. Med nje se pomeša uboga vdova.

„Kaj pa se je vendar tukaj zgodilo?“ vpraša tiho in boječe.

„Eh, nič posebnega, stari Mihael Štih je menda umrl“, odgovori nekdo.

„Tega pa poznam“, se oglasi drugi. „Star no-reo, čudak — bolje se mu je že godilo, lepše dni je že videl. Ta se je razumel na grablje, vil ni poznal nikoli. Pa se vendar zdi, da mu ni šlo zadnje čase več tako dobro in da je obubožal.“

„In sedaj je kaput, iztegnil se je“, se je drugi surovo zasmel. „Zakaj ako ga ni iz sobe že 2 dni, je težko, da bi še breal.“

Policista pa sta stopila z ženo in nje možem navzgor v podstrežje, po strmih, vratolomnih stopnicah. Za njimi se je rilo nekaj drugih sostanovalcev, a nazadnje je stopala počasi, težko sopeč, mlada žena, Štihova nečakinja.

„Ako še živite, Mihael Štih, odprite“, je rekel policaj in potkal na vrata.

Vsi stoje nepremično, komaj si upajo dihati. Nobenega odgovora — vse tiho.

Cez nekoliko hipov odpreta policaj vrata — s silo.

Na pragu so stali radovedneži na prstih, iztegovali vratove in strmeli v sobo. Na vsakem obrazu radovednost in plahost. Vsak bi rad videl in vedel, kaj se je zgodilo.

Solun. Na morju je vse polno nemških podmorskih čolnov, katere na tisoče vohunov obvesti o vsakem premikanju ladij. Kapitani se sicer ogibajo navadne poti, a nevarnost je le velika.

Grčija.

Za kralja.

Svicarska brzojavna agentura poroča, da se sedanje gibanje med grškimi odpuščenimi častniki in rezervisti lahko označi kot zbiranje kralju zvestih. Na številnih shodih po celi Grški se je izjavljalo, da se armada mora združiti za brambo prestola, katerega ogroža Venizelos kot zastopnik entente. Sedaj se čisto javno ustanavlja liga častnikov, ki je bila prepovedana za časa Skuludisove vlade. Veliko častnikov osme divizije je generalu Moscopulosu v Solunu javilo svoj izstop iz armade, ker je bil general preveč naklonjen ententi. Volilni boj se nadaljuje. Venizelosovi ljudje imajo dosti denarja; ententa je dala več milijonov.

Grad grškega kralja v plamenu.

V gozdu Tatry blizu Aten je nastal dne 13. julija požar, ki je divjal več ur in pri katerem sta zgorela tudi vojašnica in kraljeva palača. Več oseb in med njimi nekaj častnikov, se je ponesrečilo. Kralj, kraljica in kraljeva rodbina je bežala na Kap Hipo, kjer ima princ Nikolaj svoj grad.

Svicarska poročila zatrjujejo, da se sumi, da so Venizelisti ali četverospozumovec zanetili požar. Požar je izbruhnil obenem na več krajih. Kraljeva rodbina je bila v veliki nevarnosti. Kraljica je zbežala iz gorečega gradu s princezino Katarino v naročju. Kralj je bil obdan od švigajočih plamenov in je skočil čez most ter se je pri tem lahko ranil. Kralja so z avtomobilom pripeljali v Atene.

Odločilna diplomatska pogajanja v Rumuniji.

Listu „Az Est“ se poroča iz Bukarešte, da se vrše že nekaj dni v Bukarešti pogajanja odločujoče važnosti. Filipescu, znani avstrijski nasprotnik, se je vrnil v Bukarešto in je imel posvetovanje s Take Jonescu. Opozicija rumunskega parlamenta ima sejo za sejo, toda do trdnih sklepov še ni prišlo. Opozicija ni zadovoljna z zadržanjem rumunske vlade in je sklenila, da se ne bo več vdeleževala sej rumunske zbornice, če se rumunska vlada ne odloči v najkrajšem času.

Vojska se bliža koncu.

V tajni seji francoskega senata se je odtegnilo 11 senatorjev glasovanju. Opozicija je bila zelo močna. Zaupnica se je le dosegla, ker je izjavil predsednik Briand, da se bliža vojska z daj svojem u koncu.

Francoska in Vatikan.

„Vossische Zeitung“ izve preko Lugana iz cerkvenih krogov: V Vatikanu so opustili misel, da bi obnovili diplomatske vezi s Francijo. Tudi za časa

vojne tega ne pričakujejo. Da bi papeža pripravili do ententi prijaznega ravnanja in pred vsem do izjave proti Nemčiji, angleški poslanik pri Vatikanu in prejšnji francoski zastopnik razen drugih sredstev vedno znova poskušata obnoviti to staro prijateljstvo. Oba zastopnika in tudi ententi prijazni kardinali so opozorili na novo versko življenje, katero pričakujejo na Francoskem od vojne. Vsi poizkusi, da po tej poti pridobijo Vatikan in ga pripravijo do drugačne politike, so se izjalovili.

Ustava na Španskem ukinjena.

Na Španskem so izbruhnili delavski nemiri in stavke. Pred vsem stavkajo železničarji. Vlada je že proglasila nad Madridom in deželo vojno stanje. Dne 12. julija pa je kralj odredil, da se ustava za celo Špansko ukine.

Politične vesti.

Ogrske politične razmere. Grof Tisza se je dne 14. julija vrnil z Dunaja, kjer je bil v avdijenci pri cesarju, kateremu je pojasnil potek pogajanj z opozicijo. Prihodnje dni bodo odpotovali zaupniki opozicije: grof Andrassy, Appony in Rakovsky, na Dunaj, da stopijo v zvezo z vojnimi in zunanjim ministrom glede važnih informacij. Tega sestanka se udeleži tudi grof Tisza. Ali bo nastala potreba, da se zastopniki opozicije pozovejo h cesarju, se še bo določilo. — Bivši načelnik ogrske opozicije grof Mihael Karolyi namerava ustanoviti novo stranko, kateri bo pristopilo približno 20 poslancev, njegovih ožjih somišljenikov. Stranka se ustanovi še le po končani vojski.

Ogrska cenzura in ogrsko časopisje. V ogrskem državnem zboru so, kakor se je že poročalo, hudo napadali cenzuro. Sicer so se ob tej priliki tudi napadale osebe, ki nimajo ničesar opraviti s cenzuro, kar je vredno obžalovanja, toda na drugi strani je pa treba poudariti, da sme ogrsko časopisje zelo odkrito izražati svoje stališče napram cenzuri in ga tudi izraža, seveda z dovoljenjem cenzure. Tako na primer budimpeštanski list „Az Est“ na čelu svoje številke, ki je izšla dne 7. t. m., pravi med drugim: „Justični minister je v parlamentu pohvalil ogrsko časopisje, toda kako ne bi zaslužili te pohvale, če bi se mogli kar molče zadovoljevati s cenzurnimi razmerami. Ni je sile, ki bi, osvobodjena vseh potrebnih omejitev, ne dovoljala do preposeganja in zlorabe. In tako je tudi pri naši cenzuri, ki onemogočuje sedaj časopisju razprave o ogrskem življenju, ki sedaj kaže mrzlične, mučne znake. Ogrski časnikarji so danes postali podobni onim zdravnikom, ki dajejo bolnikom nič vredne kroglice, ker oblasti dovoljujejo samo to zmes sladkorja, moka in vode. Proti takemu ravnanju se mora upirati vsaka vest in vsaka pamet. Če minister hvali patriotizem ogrskega časopisja, pravi s tem, da bi tako časopisje ne moglo grešiti proti vojnim interesom. Kako daleč pa sme iti tu časnikar, ve on sam najbolje in nihče nima več kvalifikacije za presojo pravice in dolžnosti časopisja, kot on sam. Toda naši čitatelji naj ne mislijo, da pisava in vsebina našega časopisja odgovarja tudi našim željam!“

Laška realna gimnazija v Pazinu odpravljena. V slovenskem delu Istre, v Pazinu, je italijanska deželnoobzorska večina ustanovila deželno realno gimnazijo z italijanskim učnim jezikom. Č. kr. deželna

„Vraga, kaj se je zgodilo?!“ vikne prvi policist radovedno.

Njegov tovariš je takoj za njim, za obema pa gospodar.

Njegova žena zavpije in se tresoč nasloni ob vrata. Vse se meša na njenem obrazu, strah, groza, nepopisno začudenje. Za njo zahreščijo druge ženske kakor blazine . . .

V kotu majhne, za silo razsvetljene sobe je natošene nekoliko slame in na tej slami odeja, stara, oguljena, razcefrana. Nekdaj je pač morala biti zelo draga, to se je videlo na prvi hip. A to je bilo že davno, davno. Na tem ležišču pa leži starec, trd in nepremičen, do kolen na golih tleh. Truplo je trdo, staro, izhujšano obličje nepremično, oči izbuljene, široko odprte in osteklele. Desnica krčevito stiska odprto srebrno ročno blagajno.

Po tleh naokoli leže zlatniki, pristni cesarski zlatniki, na stari razcefrani odeji se bleščijo in svetijo kakor posejani, zakotalili so se od ležišča proč po umazanih tleh, prav tja do kotov in razlili kakor potok, zlat potok. Povsod zlato — suho zlato.

Toča, kaj je to?

Še več bogastva, še mnogo več je v tem gabnem prostoru.

Ob vzglavju je stala debela, platnena vreča. Policaj jo dvigne, tehta v roki, maje z glavo. Ko jo odveže, se mu razširijo oči, zdi se mu, da sanja. Obrne se in pravi:

„Tudi ta vreča je polna zlata. — Dosti doživimo v našem poklicu, ali na kaj takšnega še nisem

naletel svoj živi dan. Ko je prešteval svoje bogastvo, je smrt zalotila starea. — Toda za koga je skoparil tako neusmiljeno? Ali ima sorodnike?“

Vsi se zdrnejo — se spogledajo.

„Samo enega — hčer svoje pokojne sestre“, odgovori žena, pri kateri je starec stanoval.

„No, ta se bo pa lahko smejala“, je zamrmral policaj.

„Seveda se bo — se bo.“

„Ali jo poznate?“ vpraša policaj.

„Seveda — neka uboga vdova je, ki ji je pred par leti mož ponesrečil in ki sedaj živi v najhujši bedi —“

V tem hipu se zasliši pritažen, grgrajoč klic. Hipoma se ozro vsi proti oni strani.

Ob vhođu sloni ubožna, slabo oblečena ženska. Nje obraz je prstenobleđ, desnica se je zarila v prsi. Široko so odprte oči, kakor bi tudi hotele gledati to, kar so gledali drugi. Nje ustnice se še premikajo, a iz njih ni besede . . .

Preden se drugi zavedo, dvigne ženska roki, kakor bi prosila pomoči, kakor bi iskala opore — a v tem hipu se zgrudi na tla . . .

Nepopisna groza se polasti navzočih, kri se strdi v žilah.

Hišni gospodar priskoči!

„To je starčeva nečakinja“, izpregovori resno, „pomoč prihaja prepozno!“

„Skozi strešno lino se vsuje solnce . . . žarki plešejo po kipečem zlatu . . . se roga . . . se smejejo . . .“

upravna komisija je sedaj razglasila, da se rečeni učni zavod s koncem tega šolskega leta odpravi, ker je nepotreben.

Tedenske novice.

Za resnico. Iz Ljubljane nam pišejo: V poročilu nemških listov o dogodkih v naši S. L. S. je stalo tudi: „Govori se tudi, da je škof dr. Jeglič dr. Kreka radi njegovih političnih nazorov suspendiral kot profesorja moralke v ljubljanskem duhovniškem semenišču.“ Ker naši listi te vesti, ki ima svojo ost naperjeno proti prevz. g. knezoškofu in dr. Kreku, ne dementirajo, za to mi v interesu cerkve in duhovenstva pribijemo, da v duhovniških in katoliških ljubljanskih krogih o taki govorici ni nič znanega, in če bi res bila kje drugod taka govorica razširjena, da je od prve do zadnje besede zlagana. Posebno neokusno je, da hočejo že koj začetkom zavleči osebo našega prevz. g. škofa v osebni boj. Slovenskemu poročevalcu pa, ki proti plačilu spravlja novice iz S. L. S. v nemške liberalne časnike, resno svetujemo, naj pusti cerkev in interne duhovniške zadeve popolnoma pri miru. Ako bo kaj treba, bomo že duhovniki sami opravili med seboj, naših predstojnikov in sobratov pa z lažnjivimi govoricami ne bomo pustili napadati niti od liberalnih niti od naših časnikarjev. — Ljubljanski duhovnik. — Opomba uredništva: To notico smo sprejeli, ker se gre za resnico v korist katoliškemu škofu in duhovniku. Člankov pa, ki se pečajo z notranjimi razmerami v kranjski S. L. S., ne bomo priobčili in smo jih uporabili samo v lastno informacijo.

Novice od ogrskih Slovencev. Dr. Ferenc Kolaš, beltinski okrajni zdravnik, je imenovan za polkovnega zdravnika pri V-20. etapnem bataljonu. — V Spodnji Lendavi je Gabriel Žohar padel z voza in se ubil. — Dne 3. julija po polnoči se je v Dolnji Bistrici mlin Marka Kreslin prevrgel v Muro. Samo malo strehe je še molelo iz vode. Mlinarjeva sinova Štefan in Makec, ki sta na podstrešju spala, sta se zbudila še le, ko je že vođa po njima pljuskala. Štefan je Markeca odneso na vrh pođa in je skočo v Muro ter šel po Matjaša Dominko. Nato sta oba šla z ladjo po Markeca. Rešili so tudi zrnje, moka pa je pokvarjena. Škode je čez 600 K. Sedaj so pa mlin že popravili.

Obsojen bogokletnik. „Novine“ poročajo: Na šestmesečni zapor je obsojen urednik Elemér Csepy, ker je v budimpeštanskih novinah bogokletno pisal o Jezusu.

Iz učiteljske službe. Na štirirazrednici na Dobrni (2. plačilni razred), na petrazrednici v Grižah pri Žalcu (2. plačilni razred), na šestrazrednici pri Sv. Pavlu v Savinjski dolini (2. plačilni razred) in na štirirazrednici v Slivnici pri Celju (2. plačilni razred) je razpisano po eno mesto stalne učiteljice. Prošnje do 15. avgusta.

Dijakom slovenskih beguncev in občinstvu sploh priporočamo e. kr. državno višjo realko v Idriji na Kranjskem, kjer se tudi med vojno nepretrgoma poučuje in mladina nič ne izgubi. Ker je Idrija rudarsko mesto, začlebo dijaki že v realki vpogled v svoj bodoči poklic. Življenje je skrbno in goji se večji pouk, ki z zanimivim predavanjem učenca ne odbija, temveč za predmet pridobiva in je ta zavod po Notranjskem in Primorskem splošno znan. Zato ga tudi Slovencem v Štajerju priporočamo, ako žele pohajati edino slovensko srednjo šolo za realne predmete. Po vojni bodo najbolj taki dijaki najprej svoj cilj dosegli!

Poročnik Kaiser odlikovan. Cesar je poročniku 26. domobranskega pešpolka Karolu Kaiser, ki se je, kakor smo že poročali, posebno junško izkazal v bojih za goro Monte Interrotto, podelil red železne krone III. razreda z vojnim okraskom. Kaiser je rodom Mariborčan in član katoliškega akademičnega društva „Carolina.“

Za občni zbor Zadružne Zveze. Zaradi razmer na Kranjskem je treba, da nobena štajerska posojilnica ne pošlje pooblastila za občni zbor naravnost v Ljubljano, ampak na predsednika štajerskega pododborja prof. dr. Hohnjeca v Mariboru. Prostor za ime pooblaščenca naj ostane neizpolnjen. Posojilnica, ki je že morda poslala pooblastilo v Ljubljano, naj jo prekličie. Dan za občni zbor se ni določil. Pred občnim zborom bomo Štajerci imeli pogovor, da določimo svoje postopanje.

Vpoklic črnovojnikov letnika 1897. Črnovojniki letnika 1897, ki so bili pri prebiranjih do dne 22. julija 1916 spoznani za sposobne za vojaško službo, bodo vpoklicani dne 1. avgusta; oni, ki so bili po 22. juliju t. l. spoznani za sposobne, pa dne 10. avgusta. Črnovojniki-prostovoljci letnikov 1896 do 1896, ki so bili po 22. juliju spoznane za sposobne, bodo vpoklicani v poznejšem času.

Redovi iz bron. Cesar je dovolil, da se smejo izdelovati v bodoče redovi, ki so se dosedaj izdelovali iz zlata, iz bron in sicer iz vzroka, ker je uvoz zlata otežkočen in iz državno-finančnih razlogov. V bodoče se bodo izdelovali iz bron namesto iz zlata sledeči redovi: Leopoldov red, Franc Jožefov red, red železne krone, kakor tudi zlati zaslužni križci s krono ali brez krone.

Tobak, cigare in cigarete za vojne vjetnike v Italiji. Kdor bi rad poslal kakemu vjetniku v Italiji tobaka, cigar ali cigaret, naj se obrne na „Züricher Bureau für Aufsuchung Vermisster“, „Bureau zuri-cois pour la Recherche des Disparus“, dpošlje tej pisarni primeren znesek, navede točno naslov vjetnika in označi tobak, ki naj se mu dpošlje. Omenjena pisarna odpošlje potem tobak vjetniku v zavojih z oznakom: vzorec brez vrednosti.

Gospodarske novice.

Cene za žito in stročnice. Izšla je nova ministrska naredba, ki določa cene, po katerih bo plačeval vojni-žitno-prometni zavod žito in stročnice letošnjega pridelka. Žito in stročnice se bo moralo oddati do 15. dec. Cene so za met. stot sledeče: Za pšenico, ki se bo oddala do 15. dec., 38 K, pozneje pa 35 K, za rž 31, pozneje 29, za napolico (pšenica in rž) 31, pozneje 29, za ječmen za pivovarne 36 K, pozneje 33, za ječmen za krmiljenje 32, pozneje 29, za oves 30, pozneje 28, za proso 28, za grah ali lečo 55, za za fižol vsake vrste, izvzemši fižol za živinsko krmiljenje 40 in za fižol, lečo in grah za živalsko krmo pa 30 K.

Višje žitne cene na Ogrskem. List „Budapesti Hirlap“ poroča, da se bodo koncem tega tedna objavile nove žitne cene na Ogrskem. Cene se bodo proti lanskim žitnim cenam zvišale za 25 do 30 odstotkov.

Krompir zasežen. Cesarska namestnija je odredila, da je ves krompir v ozemlju mariborskega okrajnega glavarstva zasežen in se sme izvažati iz okrajja edino le, ako da okrajno glavarstvo tozadevno dovoljenje. Promet s krompirjem v okraju samem pa je prost. Okrajno glavarstvo je do preklica določilo sledeče primerne cene za 100 kg: a) od pridelovalnega kraja K 14.50, b) od železniškega postaje K 15, c) ako je pridelovalni kraj od železnice oddaljen čez 5 km K 15.50. Vsaka prekoračba teh cen se bo kazenskosodno zasledovala.

Omejitev uporabe mesa in masti. Nova ministrska naredba, ki stopi v veljavo dne 25. julija, določa novo omejitev uporabe mesa in masti. Število dni, ob katerih je prepovedano prodajati, kupovati in vživati meso, se sicer ni spremenilo, toda določa se, da je ob torkih in petkih prepovedano ne samo po gostilnah in hotelih, ampak tudi v zasebnih gospodarstvih vživati vsako drugovrstno meso, kot goveje, telečje, svinjsko, ovčje, kozje in ribje meso, meso od perutnine, kuncev, konj, divjačine, konzerve, povejone meso in klobase. Nadalje je prepovedano po gostilnah, hotelih in tudi v zasebnih gospodarstvih i-

stočasno pripraviti več kakor dve vrsti mesa. Nadalje se prepoveduje pripravljati jedila v spuščeni masti ali v olju. Istočasno pripravljati več kakor eno vrsto močnate jedi, je prepovedano. Ob sobotah je pa sploh prepovedano uporabljati vsakovrstno mast za prikuhe, mesnate jedi in za zelenjavo. Več kakor 11 dek mesa, oziroma 15 dek pečenke, ne bo smela uporabiti nobena oseba za enkratno kosilo ali večerjo.

Vkuhanje brez sladkorja. V „Pharmazeutische Zeitung“ se bavi Fr. G. Sauer z vprašanjem o vkuhanju brez sladkorja. Pisatelj izvaja: Vkuhanje sadja brez sladkorja ni samo možno, ampak pri naša še tudi dobiček. Pred vsem poveča sladkor količino vkuhanega sadja, torej tudi potrebo steklenic. Dalje pa baje tako sadje bolje obdrži svojo prvino barvo, svoj duh in okus, kakor s sladkorjem vkuhanega sadja. Tudi za vkuhanje sadja brez sladkorja se lahko poslužujemo običajnih steklenic, ako so gumijasti obročki še uporabni. Za manjše sadove se tudi lahko uporabljajo vse steklenice, ki se zatikajo s porobki. Zaradi temeljitega očiščenja se kúpice, steklenice, porobki omeščajo v vodi z 1% solne kisline. Ravno tako naj leži vse sadje nekaj minut v taki vodi, ker s tem se pokončajo vse bakterije, ki se držijo v lupinah. V posode se dene najprej 2 cm prav dobro kuhane, ohlajene vode in se surovo sadje prav trdo naloži v plasti. Odprte steklenice je treba postaviti v kotel z nekoliko mrzle vode in se zagrejejo na 70 stopinj Celzija. Nato posode popolnoma zapremo in potem skozi eno uro razgrejemo v vodi do 65 stopinj Celzija. Pred uporabo se odlije sadni sok, se razgreje in raztopi v njem sladkor in se da v gorek sladkorjev sok sadje, ki ima po ohlajenju enakomerno slaček okus. Ako hočemo namesto sladkorja uporabljati saharin, treba je pomisliti, da saharina ne smemo segreti, ker se pri tem razkroji.

Razne novice.

Srbsko prerokovanje o koncu vojne. V srbski vojski igra prerokovanje veliko vlogo. Dosti jih je, ki trde, da se je točno izpolnilo prerokovanje o smrti kraljice Drage, o vojni proti monarhiji, o prvem uspehu Srbov, o krvavem porazu, umiku na morskobal in izgonu. Sedaj priobčuje „Matin“ o koncu vojne tako-le srbsko prerokovanje: Neki srbski vojak je videl v sanjah starca, ki mu je svetoval najprvo, naj gre na otok Vido, nedaleč od Krfa, kjer se njegov brat bori s smrtjo in prižge zvečer svečo na njegovem grobu. Potem mu je rekel, da se vojna konča v onem mesecu, ki se začne s torkom, ali ako on to komu pove, ga zaloti smrt. Ko se je vojak prebudil, je prosil, naj ga puste na otok Vido, kjer je v resnici či dobil svojega brata na smrtni postelji. Brat je že drugi dan umrl in vojak mu je prižgal svečo na grobu. Ali ko se je vračal od pogreba, ni mogel zamolčati svoje tajnosti, marveč jo je zaupal nekemu podčastniku. In grožnja se je izpolnila: vojak je tekom dveh dni umrl. Kakor se torej vidi, se je prvi del prerokovanja točno izpolnil, izpolnjen ni še drugi in najvažnejši. Prvi mesec, ki se prične s torkom, je mesec avgust — sledeči mesec!

104 let stara dekla, po imenu Kata Kovač, živi v Adrijancih na Ogrskem. Zdrava je popolnoma in žanje na polju, samo v pogledu in posluhu je malo oslabela.

Dopisi.

Maribor. Na severnem bojišču je zbolela na malariji dr. Stanko Weixl, rezervni poročnik pri nekem topniškem polku. Sedaj leži v Pardubicah, baraška bolnišnica.

Ptuj. V trgovino tukajšnjega zlatarja Jožefa Gspalll je vlomil neznan zlikovec in odnesel zlata in srebrnine v vrednosti 2000 K.

Ljutomer. Minula sta že dva meseca, kar smo izročili materi zemlji drago nam tovaršico Toniko Čuješ. Umrla je v cvetu življenja, stara komaj 23 let. Bila je vzorna, v resnici pobožna Marijina hčerka. Zapustivši ljudsko šolo, je šla v Ljubljano v zavod č. križanskih sester. Nato je šla v samostan čast. križanskih sester v Gradec, kjer je živela eno leto kot vzorna novicinja. Prejela je redovno ime Alojzija. Revica je zbolela nevarno na pljučah. V nadi, da si ji vrne zdravje, je šla domov k materi, kjer je po hudem in mučnem trpljenju izdihnila svojo blago dušo dne 7. maja t. l. Zaspala je v rokah svoje matere, katera je izgubila z njo svojo edino hčerko. — Nam tovaršicam ostaneš, draga Tonika, v nepozabnem spominu.

Naročevanje samo pondeljrove „Straže“. Kdor hoče imeti „Stražo“ samo v pondeljek, si isto kakor dozdej, lahko naroči posebej. Naročnina se pošlje po poštni nakaznici na naslov: Upravništvo Pondeljrove Straže v Mariboru. Ob strani naj napiše, ali je **nov** ali **star** naročnik, da ne bo pomot. Sama Pondeljrova Straža stane za celo leto **K 3'20**; za pol leta **K 1'60**; za četrt leta **90 vin**.